

متن کامل بیانیه سفیر و نماینده دائم جمهوری اسلامی ایران در

شورای حکام آژانس بین المللی انرژی اتمی

دسامبر ۲۰۱۰

« بسم الله الرحمن الرحيم

آقای رییس، نمایندگان محترم

در آغاز بر خود فرض می‌دانم که قدردانی مردم و دولت‌م را از حمایت بی‌وقفه خانواده جنبش غیرمتعهدها متشکل از بیش از ۱۰۰ کشور عضو، که در بیانیه‌ای که توسط دوست عزیزم جناب آقای فوازی - سفیر مصر - منعکس شد ابراز دارم.

آقای رییس

جامعه بین‌المللی، و افکار عمومی جهان، حق دارند حقایقی را که به دلیل انگیزه‌های سیاسی در آژانس و نیز رسانه‌های معدودی از کشورهای غربی یک‌جانبه و گزینشی منعکس شده و به طور مناسب منعکس نشده‌اند بدانند. به نظر می‌رسد که برخی در خلای فعالیت می‌کنند و کاملاً این واقعیت را نادیده می‌گیرند که اساسنامه آژانس تنها چهارچوب قانونی برای اقدامات مان است. در این نشست من خود را متعهد می‌دانم که بر جنبه‌های قانونی موضوع هسته‌یی ایران که از سال ۲۰۰۲ تا کنون در دست بررسی است بپردازم.

عمل‌گرایانه‌ترین راه ارجاع به مفاد آژانس و قضاوت این است که اقدامات صورت گرفته هم‌چون تصمیمات و قطعنامه‌های آژانس مطابق با روح و متن اساسنامه آژانس هستند یا خیر؟. من باید برای روشن کردن اذهان، تسهیل استناداتم و ثبت برای قضاوت نسل‌های آتی مفاد مرتبط را نقل قول کنم:

ماده ۲: اهداف

آژانس باید در پی تسریع و ارتقای نقش انرژی اتمی در صلح، سلامتی و سعادت در سراسر جهان باشد. تا آنجایی که در توان دارد آژانس باید تضمین کند که کمکی که ارائه می‌کند یا به درخواستش یا تحت نظارت یا کنترلش ارائه می‌شود برای هیچ هدف نظامی مورد استفاده قرار نمی‌گیرد.

ماده ۳: کارکردها

آژانس اختیار دارد:

۱ - تحقیق و توسعه و کاربرد عملی انرژی اتمی برای استفاده‌های صلح‌آمیز در سراسر جهان را تشویق و تسهیل کند و اگر در خواست شد به عنوان واسطه به هدف تضمین اجرای خدمات یا تامین مواد، تجهیزات یا تاسیسات از یک عضو به عضو دیگر آژانس عمل کند و به اجرای فعالیت یا خدمات مفید در تحقیق و توسعه و یا کاربرد عملی انرژی اتمی برای اهداف صلح‌آمیز بپردازد.

۲ - مطابق با این اساسنامه مواد، خدمات، تجهیزات، و تسهیلات جهت اجرای ملزومات تحقیق و توسعه و کاربردهای عملی انرژی اتمی برای اهداف صلح‌آمیز شامل تولید نیروی هسته‌یی، با توجه لازم به نیازهای مناطق کمتر توسعه یافته جهان را ارائه کند.

۳ - مبادله اطلاعات علمی و فنی استفاده‌های صلح‌آمیز از انرژی هسته‌یی را ارتقا دهد.

۴ - آموزش دانشمندان و متخصصان در زمینه استفاده‌های صلح‌آمیز از انرژی هسته‌یی را تشویق کند.

آقای رییس:

بر اساس مفاد فوق‌الذکر به سادگی می‌توان نتیجه گرفت که:

۱ - آژانس یک سازمان فنی بین‌المللی است که صرفاً برای تقویت استفاده صلح‌آمیز از انرژی هسته‌یی در سراسر جهان از طریق تسریع، تقویت، کمک و تشویق کشورهای عضو تشکیل شده است.

۲ - پادمان و بازرسی‌های آژانس ماهیت داوطلبانه و در صورت درخواست را دارند چراکه:

الف: ماده ۲ می‌گوید: «تا آن جایی که در توان دارد آژانس باید تضمین کند که کمکی که ارایه می‌کند یا به درخواستش یا تحت نظارت یا کنترلش ارایه می‌شود برای هیچ هدف نظامی مورد استفاده قرار نمی‌گیرد.» بنا بر این آژانس می‌تواند بازرسی از مفاد و تجهیزاتی به‌عمل آورد که در اختیار کشورها قرار داده است برای این که تضمین کند که برای اهداف صلح‌آمیز مورد استفاده قرار می‌گیرند.

ب - ماده ۳ به صراحت می‌گوید: «... اگر درخواست شد که چنین کند، به عنوان واسطه به هدف تضمین اجرای خدمات یا تامین مواد، تجهیزات یا تاسیسات از یک عضو به عضو دیگر آژانس اقدام کند» بنابراین اگر تامین مواد یا تجهیزات هسته‌یی از یک کشور به کشور دیگر مستلزم نظارت

آژانس است، پس آژانس توسط کشورهای دریافت کننده دعوت شده است تا به اجرای پادمان و بازرسی صرفاً از آن مواد و تجهیزات مشخص بپردازد.

۳ - آژانس سازمان اطلاعاتی نیست و هیچ حقی ندارد که در امور داخلی کشورها از جمله سیاست، برنامه و فعالیت‌های هسته‌یی کشورها مداخله کند و امنیت ملی آن‌ها را به خطر افکند.

۴ - اطلاعات محرمانه‌ای که آژانس از طریق پروژه‌های همکاری فنی یا بازرسی دریافت می‌کند باید حفظ شوند.

۵ - آژانس یک سازمان مستقل است و حتی مثل سازمان بهداشت جهانی، سازمان جهانی خواروبار و غیره جزو یکی از کارگزاری‌های تخصصی سازمان ملل متحد طبقه‌بندی نشده است. مدیرکل باید صرفاً مطابق موافقت‌نامه رابطه آژانس با سازمان ملل درباره فعالیت‌هایش به مجمع عمومی اطلاع دهد. بنابراین آژانس به عنوان تابع سازمان ملل یا شورای امنیت سازمان ملل در نظر گرفته نشده است. برخی اعضای سازمان ملل متحد عضو آژانس انرژی اتمی نیستند. در هیچ کجای اساسنامه آژانس کسی نمی‌تواند موادی را بیابد مبنی بر این که آژانس مکلف به اجرای تصمیمات سازمان ملل متحد یا شورای امنیت سازمان ملل متحد است. تعهدات اعضای سازمان ملل متحد را باید از تعهدات آن‌ها مطابق اساسنامه از هم تمییز داد. سازمان ملل متحد یا شورای امنیت سازمان ملل نمی‌تواند برای آژانس تعیین تکلیف کند یا دستور دهد که چگونه و چه وقت و چه کار کند.

۶- مطابق ماده ۱۲ c اساسنامه در صورت هر گونه پایبند نبودن، تنها به مجمع عمومی و شورای امنیت سازمان ملل متحد باید اطلاع داد. هیچ ماده‌ای در اساسنامه نیست که نشان دهد آیا سازمان ملل متحد یا شورای امنیت سازمان ملل حق دارد که به آژانس دیکته کند که در آینده چکار کند. اعضای سازمان ملل متحد مخاطب تصمیمات آن هستند نه دبیرخانه آژانس از جمله مدیرکل.

اعضای آژانس برای مدیرکل وظایفش را تعیین می‌کنند نه اعضای سازمان ملل متحد یا دبیر کل سازمان ملل متحد.

آقای رییس،

بر اساس واقعیت‌های حقوقی غیرقابل انکار می‌خواهم مروری بر مساله هسته‌یی ایران داشته باشم:

الف - طبق گزارش‌های مدیران کل قبلی و کنونی هیچ مدرکی دال بر انحراف مواد و فعالیت‌های هسته‌یی ایران به سمت اهداف ممنوع وجود نداشته است.

ب - آژانس توانسته است راستی‌آزمایی را در ایران ادامه دهد.

ج - مطابق ماده ۱۲ c تنها در صورتی که بازرسان پایبند نبودن را تشخیص دهند باید به مدیرکل گزارش خود را ارائه دهند و سپس او نیز به شورای حکام گزارش می‌دهد. سپس شورا باید به اعضا، مجمع عمومی و شورای امنیت سازمان ملل متحد گزارش دهد. این فرایند حقوقی در مورد مساله ایران رخ نداده است. هیچ‌گاه بازرسان یا مدیرکل پایبند نبودن را تشخیص ندادند بلکه تنها تعدادی از اعضای شورای حکام مدعی پایبند نبودن شدند و مساله را به زور به شورای امنیت سازمان ملل منتقل کردند. لازم به یادآوری است که کشورهای مورد بحث (سه کشور و اتحادیه اروپا و آمریکا) مفهوم پایبند نبودن را برای قبل از سال ۲۰۰۳ یعنی تنها پس از تقریباً سه سال که ایران تعلیق داوطلبانه را به دنبال رفتار غیرصادقانه آن‌ها که خواهان تعلیق موقت در سال ۲۰۰۳ بودند و مصمم به هدایت آن به توقف کامل بودند مطرح کردند.

د - حتی در قطعنامه‌های سه کشور و اتحادیه اروپا از جمله قطعنامه اخیر که برای دخیل شدن شورای امنیت سازمان ملل اصرار داشت عبارتی بدین شکل وجود داشت که: «تعلیق یک اقدام اعتمادساز و از لحاظ حقوقی الزام‌آور و داوطلبانه نیست.» پس چرا آن‌ها تعلیق داوطلبانه را به عنوان پایبند نبودن مد نظر قرار دادند.

ه - طبق ماده ۱۲ c اساسنامه مساله پایبند نبودن تنها در مورد کشوری صادق است که ماده و تجهیزات هسته‌یی را از آژانس بگیرد ولی آن را برای اهداف ممنوع استفاده کند. بنابراین مفهوم «کشور یا کشورهای گیرنده» در این ماده استفاده می‌شود. برای مثال این ماده می‌گوید: «شورا باید از کشور یا کشورهای گیرنده بخواهد تا بی‌درنگ هر گونه پایبندی را که بنا به دریافت آن‌ها رخ داده است چاره‌سازی کنند.» یا می‌گوید: «در صورتی که کشور یا کشورهای گیرنده نتوانند کاملاً اقدام صحیحی را در چارچوب یک زمان معقول انجام دهند شورا ممکن است یکی یا هر دوی اقدامات زیر را به انجام رساند: «انقطاع یا تعلیق کمک‌های آژانس یا یکی از اعضا و فراخواندن مواد و تجهیزاتی که در دسترس عضو یا گروهی از اعضای گیرنده قرار گرفته است.» هیچ یک از مواد یا تجهیزاتی که آژانس با آن‌ها سر و کار دارد و هر دو مدیرکل قبلی از سال ۲۰۰۳ آن را گزارش کرده‌اند یا تقریباً بیست سال قبل از ۲۰۰۳ به آن اشاره شده از آژانس دریافت نشده است.

نتیجه: بر اساس واقعیات حقوقی فوق همه اقدامات از جمله قطعنامه‌های شورای حکام و قطعنامه‌های شورای امنیت که مبتنی بر قطعنامه‌های شورای حکام است هیچ گونه توجیه حقوقی ندارد و نمی‌تواند اجرا شود.

آقای رییس،

توجه داشته باشید جزییات توضیحی بررسی گزارش مدیرکل سند (GOV/62/2010) است که به عنوان سند INFCIRC برای اطلاع کشورهای عضو و افکار عمومی توزیع و منتشر شده است. بنابراین با توجه به محدودیت زمانی من از پرداختن به جزییات آخرین گزارش مدیرکل خودداری می‌کنم و بر نگرانی‌های اصلی زیر تمرکز می‌کنم:

۱ - گزارش باید به روشنی بین اقدامات حقوقی الزام‌آور، داوطلبانه و موارد قابل بحث تمایز قائل شود.

اول: موضوعات و اقداماتی که متکی بر چارچوب توافق‌نامه جامع پادمان (INFCIRC/214) هستند. گزارش بازرسی‌های معمول از تمام تاسیسات هسته‌یی از جمله غنی‌سازی در این دسته قرار می‌گیرند.

دوم: اقداماتی که ایران صورت داده است و یا ایران بنا به درخواست آژانس به عنوان اقدامات داوطلبانه به منظور تسهیل فرآیند راستی‌آزمایی انجام داده است.

سوم: درخواست‌های قابل بحث است که دبیرخانه آن‌ها را به عنوان تعهدات ایران تلقی می‌کند اما ایران براساس دلایل قانونی مکتوب، موافق با آن نیست و آن‌ها را خارج از ماموریت قانونی آژانس می‌داند. درخواست از ایران برای تعلیق غنی‌سازی و ساخت و ساز رآکتور تحقیقاتی آب سنگین (IR-40)، مطرح کردن موارد ادعایی درباره ابعاد نظامی به طور خاص موشک‌ها و مواد با قابلیت انفجار زیاد، به بهانه قطعنامه‌های شورای امنیت سازمان ملل متحد و یا پروتکل الحاقی، و کد اصلاح شده ۳/۱ از ترتیبات فرعی، در این دسته قرار می‌گیرند.

مخلوط کردن این سه دسته، سر درگمی‌ها، سوء تفاهم‌ها و حتی تنش‌های سیاسی غیرضروری میان ایران و دبیرخانه، کشورهای عضو و افکار عمومی در سطح بالایی ایجاد کرده است. من بدین وسیله از مدیرکل می‌خواهم این درخواست مشروع را مدنظر قرار دهد.

۲ - گزارش باید بین "مواد و فعالیت‌های هسته‌یی اعلام شده و اعلام نشده" تمایز قائل شود. من بدین وسیله اعلام می‌کنم که در تطابق با توافق نامه جامع پادمان هیچ مواد و فعالیت‌های هسته‌یی اعلام شدنی وجود ندارد، به جز آن‌هایی که پیش از این اعلام شده‌اند و هم اکنون تحت نظارت کامل پادمان هستند.

آقای رییس،

همانطور که آگاهید، ما امروزه با پدیده جدید زشت، اعمال تروریستی علیه دانشمندان و اعضای علمی دانشگاه‌ها که سرمایه‌های غیرقابل جایگزین بشریت محسوب می‌شوند، روبه‌رو هستیم. ترور غیرانسانی دانشمندان ایرانی به دنبال سیاست‌های خصمانه علیه استفاده صلح‌آمیز از انرژی هسته‌یی که به طور کامل تحت پادمان آژانس قرار دارند، رخ می‌دهد. برخی از اهداف مورد نظر کارشناسان هسته‌یی هستند که نام‌شان در تحریم‌های شورای امنیت سازمان ملل و اتحادیه اروپا ذکر شده است. تاسف‌بارتر این واقعیت است که به طور خاص در میان فهرست‌ها نام کارشناس هسته‌یی وجود دارد که به طور کامل با آژانس در بازرسی‌ها همکاری کرده است. مسوول چنین اعمال شرم‌آور و بی‌سابقه طرفداران این موضوع هستند. چگونه کشورهای عضو می‌توانند از این پس به آژانس اعتماد کنند و مطمئن باشند که نام دانشمندانی که با بازرسان آژانس یا مقامات پادمان تعامل دارند، در چنین فهرست‌هایی ظاهر نشود. چنین رفتاری از دانشمندان هسته‌یی به طور خاص آن‌ها که با آژانس به گونه‌ای بسیار شفاف و صادقانه همکاری می‌کنند، پیامدهای منفی برای آینده آژانس در پی خواهد داشت.

ضمن قدردانی از تسلیت و ابراز هم‌دردی با مردم ایران و کسانی که عزیزان‌شان، استادان دانشگاه و کارشناسان را از دست داده‌اند، موظف هستم اعلام کنم چنین اعمال کور تروریستی، که از حمایت شماری از کشورهای غربی برخوردار است، بدون شک همبستگی مردم ایران و دولت و عزم ایشان در تعقیب حقوق مسلم برای استفاده صلح‌آمیز از انرژی هسته‌یی، را تقویت خواهد کرد.

آقای رییس،

پس از حدود هشت سال از بازرسی مستمر به گونه‌ای شدید و ناخواسته، که در تاریخ آژانس بی‌سابقه بوده است، هیچ مدرکی دال بر انحراف مواد هسته‌یی به اهداف نظامی یافت نشده است. همه فعالیت‌های هسته‌یی تحت حیطه عمل پادمان آژانس باقی است و تمامی مواد هسته‌یی به طور مستمر محاسبه می‌شوند. این امر منحصراً صلح‌آمیز بودن را ثابت می‌کند.

مناقشات سیاسی باید متوقف شود و موضوع باید از دستور کار شورای حکام برداشته شود. همان‌طور که تجارب دهه‌های گذشته نشان داده‌اند، سیاست‌های غیرمتمدن دو گانه از نوع "هویج و چماق" یا "تحریم و مذاکره" محکوم به شکست کامل است. فصل تازه‌ای از مذاکرات بر اساس اصول احترام متقابل و برابری طرف‌های ذی‌ربط، با هدف افزایش همکاری و اعتماد متقابل باید باز شود.

آقای رییس، دوستان محترم،

من اظهاراتم را به پایان می‌رسانم با یادآوری این که ملت بزرگ ایران با هزاران سال تمدن همواره گفت‌وگو را بر گزیده‌اند. جمهوری اسلامی ایران به کسانی که به دنبال سیاست رویارویی هستند، توصیه می‌کند که نگرش خود را تغییر دهند و آن‌ها را به سمت الگویی متمدن از مذاکرات برای راه‌حل صلح‌آمیز مناقشات منطقه‌یی و جهانی و مشکلات، از جمله نگرانی‌های امنیتی در مورد سلاح‌های هسته‌یی هدایت می‌کند. این که پس از گذشت یک سال و نیم کشورهای ۵+۱ با تاخیر تصمیم گرفتند به میز مذاکرات بازگردند را به فال نیک می‌گیریم. جمهوری اسلامی ایران با توجه به قابلیت‌های گسترده خود از هیچ تلاشی در راستای اقدامات جمعی برای صلح و رفاه در سراسر جهان دریغ نمی‌کند.

تشکر از شما برای توجهتان»